
Auca de Joan Sala i Serrallonga (1594-1634)

L'últim dels grans bandolers, i el que el poble admira més

1. En un bell racó de pau,
la Sala de Viladrau,
2. ...neix Joan Sala i Ferrer,
aquell famós bandoler,
3. ...el nom del qual hom prolonga
amb el d'àlies Serrallonga.
4. De petit, orfe de mare,
és un nervi, mai no para.
5. I té un germà bel-licós,
tot un nyerro fervorós,
6. ... fautor d'en Rocaguinarda,
que el segueix amb l'espingarda
7. En un ambient així
aviat troba el camí.
8. Quan es casa toca el dos
i s'estableix a Querós.
9. De Serrallonga, pubill,
llaura i caça algun conill.
10. Fins que un dia un tal Barfull,
que se'l mira de mal ull,
11. ... d'un robatori, el delata,
i en Serrallonga me'l mata.
12. «Ara sí l'has feta bona!»,
diu plorant, la seva dona.
13. I fugint com una guilla
s'ajunta amb una quadrilla
14. ... de lladres i bandolers
que l'admiren d'allò més.
15. Són la gent d'en Margarit
una altre famós bandit,
16. ... que ha caigut prop de Gelida
i ell en refà la partida.
17. Bandoleja pel Vallès,
com aquell qui no fa res;
18. ... per la Vall d'en Bas i Olot,
i se'n torna, així que pot,
19. ... al seu cau, que és a la zona
del baró de Savassona.
20. On un dia prengué mal
un comissari reial,
21. ... que arribà fins a Querós
per portar-lo al calabós.
22. Un dels que amb ell fa sarau
és l'astut Fadrí de Sau.
23. Toca-sons i Tallaferro
també fan costat al Nyerro.
24. A la Creu de Franciac
Serrallonga es fa el manyac:
25. A la comtessa d'Erill,
li estalvia el perill.
26. «S'altesa no fa per mi!»,
i l'escorta pel camí.
27. Des del Far a Matagalls
arreu troba amagatalls.
28. I és ell, de les Guillerries,
el rei, de nit i de dies.
29. Té molts batlles i rectors
que li fan de valedors.
30. I si cal fuig cap a França,
d'on en torna quan se'n cansa.
31. Així burla insistentment
el virrei i el somatent .
32. Però tot té la seva fi:
Durban captura el Fadrí
33. ... quan es troba a Les Corberes
i el condemnen a galeres.
34. Serrallonga ho té pelut,
mes no es dóna per vençut.
35. I s'emporta a la muntanya
una dona per companya.
36. La Joana, bandolera,
una viuda molinera.
37. Fins que un dia el va traïr
l'hereu de Ca l'Agustí.
38. Pagà cara la maldat.
Va ser pres i executat.
39. Però el poble català
mai l'ha volgut oblidar.
40. Ja quan era a la presó
el ploraven amb tristot.
41. En romanços i cançons
el trobem per tots cantons.
42. I fins i tot pels carrers
es fa el Ball, amb bandolers.
43. De la seva gran figura
se n'ha fet literatura:
44. Coello, Rojas, de Guevara,
Víctor Balaguer, i encara:
45. Maragall, Pagès de Puig...
En Serrallonga no fuig.
46. Sinó que viu i es renova
amb Capdevila i Vallbona
47. I... com cantava Esquirols
ara torna a cor què vols
48. ... amb dibuixos d'en Quim Bou
disposat a fer enrenou.

Joan Vilamala, 2008